

Poroerotuksessa Vintilässä

Savukoskelainen Elsa Kangas muistelee päässeensä neitosena poroerotukseen talvella 1938 tai 1939.

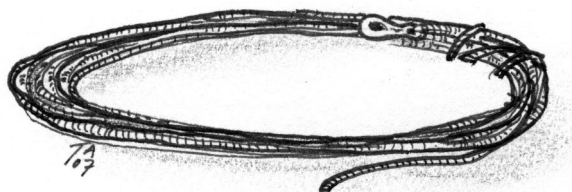
”Kotitalossani oli toistasattaa poroa. Kovalla pakkasella ja pimiän aikaan lähethin Vintilhän erotukseen. Setä toi minulle vanhan korpin, semmosen aika ison, vanhan ja mustan poron sekä ahkion. Isän valkoinen peski pantiin mulle päälle. Ja koivikhat käthen ja karvakengät ja säpäkhet ja paulat. Lakki oli iso karvalakki. Niin lähethin ajamaan Vintilhän sitte porolla. Meitä oli kaks tyttöä ja setä. Ensimmäiseksi yöksi menthin Seitajärven Mattilhaan. Miehet nukku siellä pirtissä ja meille tytöille tehtiin kamariin vuoje. Saimme siellä ruokaakin, isoa muikkua suolakalana, ja leipää ja maitoa ja piimää. Aamulla lähethin taas ajamaan. Aarnetti ajo eessä ja se laulo koko ajan lauluja. Mitään tietä ei ollu, mutta kaikki ajoivat samoja jälkiä. Aavoilla paikoilla tuuli puhalsi ja lumi lensi.

Vintilässä oli toistakymmentä kämppää. Meillä oli oma kämppää, jossa oli useampia osakkaita. Siinä oli iso piisi ja ylhäällä semmonen kahen hengen ritsi, jossa me tytöt nukuthin. Miehet nukku alempana, oikealla ritsillä. Se oli täyennykuun aika, että yölläkään ei ollu pimiä. Ahmat seurasi porotokkia. Yöllä susi oli kulukenu siitä meidän kämpän ohi. Se oli sulattanu nokalla ikkunaruuutua. Miehet sano, että se on kattonu siitä sisälleki.

10 000 poroa oli aijassa. Kyllä ne koparat siinä rapsas kovasti, ku ne juoksi ympäri sitä kirnua. Sitten oli pieniä karsinoita, joihin vejethin niitä poroja. Minä olin yhdellä karsinalla lukumiehenä. Erotus kesti kolme päivää, neljännen päivän aamuna lähethin ajamhan kothin. Vintilän Jennillä oli siellä kahvila, jonkinlainen kioskin tapainen, jossa hän möi kahvia ja kaikenlaista evästä.”

Entisaikaan poroerotukset olivat suuri kansanjuhla, mutta myös raskasta työtä. Ennen erotusta poromiehet viettivät viikkokausia ettotöissä kokoamassa poroja yhteen. Tokat kuljetettiin sitten erotusaitaan. Satojen, jopa tuhansien porojen tokkia tuotiin eri suunnilta suurta palkista eli paliskuntaa. Erotuksissa porot luettiin ja eroteltiin omistajien mukaan. Omistajat taas päättivät mitkä porot koulutetaan ajokkaiksi, mitkä myydään teuraaksi ja mitkä teurastetaan itselle.

Vintilän erotukset pidettiin Savukosken pohjoisosassa, keskellä asumattomia kairoja. Sinne kokoontui poronomistajien lisäksi ostajia, välittäjiä ja kaikenlaisia markkinamiehiä. Koululaisetkin saivat viikon lomaa erotuksia varten. Vintilän erotusaidan komein kämppää oli 1930-luvulla kuuluisan poromiehen Aleksin Hihnavaaran eli Moskun omistuksessa.

Lähde: Elsa Kankaan (s. 1921) haastattelu Savukosken kulttuuritoimistossa.

Teksti: Päivi Rahikainen 2007